

O relativitě pojmů

(K článku Františka Štíchy, TR15/2012)

Náboženské pojmy nelze patrně posuzovat bez znalosti širšího kulturního kontextu. Zatímco František Štícha se pozastavuje nad neurčitostí pojmu „bůh“, pro křesťana je jistá neurčitost tohoto pojmu zcela v pořádku: jeho víra je spojena s určitým tajemstvím. Jak teologové říkají, Bůh nezjevil lidem všechna svá tajemství. Je to podobné, jako bychom žádali po vědcích, aby nám vysvětlili všechna tajemství přírody. I příroda si svá tajemství žárlivě střeží¹.

Existují tři velká monoteistická náboženství, která na sebe vývojově navazují - judaismus, křesťanství a islám. Pokud se omezíme na katolickou církev, je předmět víry v hlavních bodech definován tzv. apoštolským vyznáním víry, které je součástí mešní liturgie: „*Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, ...*“ Podrobný výklad jednotlivých článků víry podal současný papež Benedikt XVI. ve své knize „*Základy křesťanství*“.

Víra není jen věcí rozumu. Pokud se člověk hlásí ke křesťanství, měl by přijmout za svůj také určitý etický kodex: skromnost a pokoru, pomoc bližnímu, ctít příkazy Desatera. To měl asi na mysli i Helmuth Schmidt, když vysvětloval význam formule: „V tom mi napomáhej Bůh“.

V poslední době nastává odliv věřících z tradičních církví, ale naopak kvetou různé malé církve či sekty a také „esoterické“ nauky - astrologie, numerologie, léčitelství (Wunderartzt) apod. Můžeme se o tom přesvědčit, když vejdeme do některého většího knihkupectví - v regálech najdeme mnohem více knih o těchto „alternativních vědách“ než spisů populárně-vědeckých. Lidská duše touží po pevném bodě a také po tajemnu - a současné církve nedovedou tuto poptávku uspokojit.

Komunistická ideologie definovala sama sebe jako „vědecký světový názor“; ve skutečnosti to byla jakási náhražka náboženství². Také dnes je naše veřejnost v zajetí iracionálních představ. Jednou z nich je zbožňování „neviditelné ruky trhu“: trhu se přisuzuje jakási vyšší inteligence. Jinou je „politická korektnost“, která je na štíru se svobodou projevu - zkuste napsat něco kritického o feministkách nebo o Rómech!

S pozdravem

Jan Matys

Davle-Sloup, pátek, 13. dubna 2012

¹ Srovnej Richard Feynmann, Přednášky z fyziky (*Lectures of Physics*)

² Když vojáci (včetně důstojníků) chodili na „politickou přípravu“ (PŠM), říkali, že jdou na náboženství